

CBK I CAMK WŚRÓD BENEFICJENTÓW KOLEJNYCH KONKURSÓW HORYZONTU 2020

Dwa tematyczne instytuty Polskiej Akademii Nauk - Centrum Badań Kosmicznych oraz Centrum Astronomiczne im. Mikołaja Kopernika z sukcesem zakończyły starania o pozyskanie finansowania badań w ramach programu ramowego Horyzont 2020 (granty Twinning). To fundusze przeznaczone na "upowszechnianie doskonałości naukowej i poszerzanie uczestnictwa" w europejskich inicjatywach rozwojowych. Środki finansowe są dedykowane głównie uniwersytetom i instytucjom badawczym w regionach Europy o niższym stopniu partycypacji we wiodących projektach naukowo-badawczych.

Koncepcja „rozpowszechniania doskonałości i poszerzania uczestnictwa” (ang. Spreading Excellence and Widening Participation) to integralna część agendy programu ramowego Horyzont 2020, który ma umożliwić zmniejszenie różnic w obszarze badań i innowacji pomiędzy państwami członkowskimi UE - m.in. poprzez poprawę wskaźnika uczestnictwa krajów osiągających słabsze wyniki w konkursach. Zamiarem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału utalentowanych naukowców i zapewnienie maksymalizacji korzyści ekonomicznych i społecznych, czerpanych z gospodarki opartej na innowacjach w całej Unii.

Ostatnie dwa z takich konkursów zostały ogłoszone latem ubiegłego roku, z terminem składania wniosków do 14 listopada 2019 roku. Komisja Europejska przeznaczyła 50 mln EUR na realizację konkursu ERA Chairs oraz blisko 70 mln EUR na sfinansowanie projektów w konkursie Twinning.

Czytaj też: [Nowe oblicze pulsujących gwiazd. Odkrycie pod kierunkiem astronomów CAMK](#)

W tym drugim programie grantowym (Twinning) dofinansowanie w wysokości po 900 tyś. EUR uzyskały trzy instytuty PAN, w tym CBK oraz CAMK. Celem realizowanego w Centrum Badań Kosmicznych projektu EOTiST jest rozwój kompetencji Zakładu Obserwacji Ziemi CBK PAN w dziedzinie monitorowania usług ekosystemowych przy użyciu danych satelitarnych. Partnerami projektu są naukowcy z jednostek takich jak CNR (Włochy), CERTH (Grecja) i CREAM (Hiszpania). Z kolei CAMK zrealizuje projekt DarkWave - jego kierownikiem jest dr Marcin Kuźniak, lider grupy badawczej w ramach Zakładu AstroCeNT - powstałego dzięki wsparciu Fundacji na rzecz Nauki Polskiej w ramach programu Międzynarodowe Agendy Badawcze.

W przypadku projektu CBK, charakterystyczna dla niego koncepcja usług ekosystemowych wywodzi się z nauk ekonomicznych i wiąże się z pojęciem kapitału naturalnego. Za usługi ekosystemowe uważa się szeroko rozumiane korzyści uzyskiwane przez człowieka ze środowiska, mogą to być usługi zaopatrzeniowe (energia czy produkcja rolna), usługi regulacyjne (pochłanianie CO₂ lub ochrona gleby przed erozją) oraz usługi kulturowe (turystyka i rekreacja oraz przestrzeń edukacyjna). „Dzięki danym satelitarnym możemy dostarczać nowych informacji o ekosystemach w sposób ciągły zarówno w przestrzeni jak i czasie, określać dynamikę zmian w nich zachodzących oraz tworzyć modele

prognostyczne rozwoju danego terenu. Ma to szczególne znaczenie w zrównoważonym zarządzaniu zasobami” – tak o przewadze nad metodami obserwacji naziemnych mówi dr Edyta Woźniak, koordynatorka projektu w CBK PAN.

Czytaj też: [Wkład CBK PAN w pozaziemskie misje badawcze. Czas mnogich finalizacji](#)

Głównym celem projektu CAMK jest z kolei poszukiwanie tzw. ciemnej materii. Jak pokazują obserwacje astronomiczne, jest jej we Wszechświecie około 5 razy więcej niż znanej nam z codziennego doświadczenia zwykłej materii. Ciemna materia wciąż pozostaje dla nas zagadką, a jej wyjaśnienie jest obecnie jednym z najważniejszych wyzwań w fizyce. Projekt DarkWave skupia czołowe ośrodki naukowe zaangażowane w projektowanie i budowę eksperymentu DarkSide-20k – największego na świecie detektora wykorzystującego mocno schłodzony, ciekły argon. Wśród partnerów znaleźli się uczeni m.in. z Francji (APC/CNRS), Włoch (GSSI i INFN), Niemiec (TUM). Jak mówi profesor Leszek Roszkowski kierujący Zakładem AstroCeNT „Poprzez współpracę w ramach projektu Twinning, badacze z CAMK będą mieli szansę na odegranie kluczowej roli w eksperymencie DarkSide-20k, jak również wzmocni to rozwój współpracy z innymi grupami badawczymi na świecie w takich dziedzinach jak eksperymentalna fizyka neutrin czy detekcja fal grawitacyjnych”.

Wspólnym dla wszystkich projektów konkursu Twinning jest rozwój potencjału i umocnienie doskonałości naukowej danej instytucji oraz zwiększenie jej rozpoznawalności poprzez publikacje w renomowanych czasopismach naukowych oraz udział w międzynarodowych konsorcjach i inicjatywach badawczych.

Czytaj też: [Szybka Ścieżka NCBR: kolejna tura naboru projektów. Bez ograniczeń tematycznych](#)

Bliska współpraca z partnerami projektu ma pozwolić na poznanie ich praktyk badawczych i warsztatu pracy, a to z kolei ma pomóc realizującym je instytutom PAN w zwiększeniu skuteczności pozyskiwania funduszy w konkursach międzynarodowych, np. ogłaszanych w ramach kolejnego programu ramowego Horyzont Europa w obszarze projektów współpracy, jak i grantów indywidualnych.

Kluczowym będzie tutaj rozwój kompetencji – zarówno pracowników naukowych, jak i zespołów wsparcia projektowego – szczególnie w zakresie zarządzania projektami: definiowania zadań, tworzenia strategii i skutecznej ich realizacji. Przewiduje się również, że realizacja projektów pozytywnie wpłynie na zainteresowanie naukowców uczestnictwem w gremiach eksperckich, a tym samym zwiększy ich udział w procesie kreowania zasad i polityk związanych z Europejską Przestrzenią Badawczą (ang. ERA – European Research Area).

Źródło: [CBK PAN/Biuro Promocji Nauki PoSCA](#)